



# MOJ DOM

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Izhaja 8 krat letno. - Uredništvo in upravnništvo je v Salendrovi ulici št. 6. - Telefon št. 2283.  
Tiska tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani. - Odgovorni urednik Ivan Frelih.

Štev. 7.

Ljubljana, 27. oktobra 1937

Leto XVII.

## Poziv k vložitvi davčnih napovedi za odmero zgradarine za davčno leto 1938

Za vsako poslopje, ki je po predpisih Zakona o neposrednih davkih zavezano zgradarini se mora v smislu razpisa Min. Fin. Od. Por. od 23. IX. 1937. št. 64908/III, vložiti davčna napoved

v času od 1. do 30. novembra 1937.

Napoved se mora vložiti posebej za vsak objekt, ki je v katastru vpisan zasebno, četudi bi imel dve hišni številki. Za več objektov se more vložiti samo ena napoved le v slučaju, če nosijo vsi ti objekti samo eno hišno številko ter so vpisani v en sam katastrski list.

Napoved se mora vložiti tudi za ona poslopja, ki uživajo začasno davčno olajšavo.

Davčno napoved izpolnjuje in vlaga:

1. resnični posestnik. Če je poslopje-a v posesti več oseb, vložijo napoved vse skupaj;

2. za zadrugo starešina;

3. za pravne osebe njihov predstavitelj ali zastopnik, za mladoletne njihovi roditelji ali varuhi in

4. za mase njihovi zastopniki.

Napoved more vložiti tudi pooblaščenec, ki pa mora v tem primeru napovedi priložiti pooblastilo.

Napoved se mora izpolniti v vseh stolpcih po vrstnem redu v obrazcu.

Vsakega najemnika je treba vpisati pod posebno zaporedno številko.

Letni kosmati dohodek (najemnina) se mora vpisati v višini, ki je pogojena v času le-tega poziva.

Pod letnim kosmatim dohodkom (najemnino) se razume vsaka odškodnina najemnika hišnemu lastniku za uporabljane poslopja.

Kot odškodnina za uporabo poslopja se smatrajo:

1. najemnina v gotovini;

2. vrednost dajatev, ugodnosti in obvez, ki jih najemnik daje, vrši ali dolguje lastniku poslopja kot odškodnino za uporabo;

3. dajatve v naravi (hrana, vzdrževanje in pod.);

4. vsote, ki jih je najemnik potrošil ali plačal vnaprej za prepravila ali popravila poslopja (stanovanje), če zato plača sorazmerno nižjo najemnino;

5. namesto posestnika plačani davki, zavarovalne premije, amortizacije dvigala in pod.

Vrednost obvez iz točke 2. in 3. se morajo spremeniti v denarno vrednost in v napoved vpisati višino le-te.

Lastniki, ki poslopje ali njegov del uporabljajo sami oziroma ga prepuščajo v uporabo drugim brezplačno, morajo kot kosmato najemnino napovedati oni znesek, ki bi ga mogli dobiti za to poslopje, če bi je dali v najem.

Na enak način se mora napovedati kosmata najemnina za ona poslopja oziroma njihove dele, ki v času objave poziva niso dane v najem, temveč so ostale neuporabljene.

Pri poslopih, ki so dana v najem (zakup) skupaj z vrtom ali zemljiščem iznad 500 kv. m, se mora posebej napovedati najemnina, ki se plača za poslopje ter posebej ona za vrt ali zemljišče. Baš tako naj se posebej napove najemnina za pohištvo, orodje, pravice, vezane s poslopiem itd. Če odškodnina za vrt in zemljišče iznad 500 kv. m, za pohištvo, orodje itd., ni posebej pogojena, je treba v stolpec za opombo napisati, v kakšnem sorazmerju je najemnina za poslopje napram oni za vrt, zemljišče, pohištvo itd. ter kolikšna je površina vrta in zemljišča.

Pripominja se, da se smatrajo hodniki, prehodi in vhodi v hiše ter njihovi posamezni oddelki kot postranski prostori in da se mora vsako posebno dajanje v najem (zakup) samo za čas sezone, se mora napovedati kot letna kosmata najemnina vsota one najemnine, ki je plačana za čas sezone.

V opombi davčne napovedi je treba vpisati, če in kje ima davčni zavezanec še kako poslopje.

Stolpec, ki se vanje vpisuje število oddelkov kakor tudi one, ki je vanje vnešena letna najemnina, je treba na koncu posamično sešteti.

Izpolnjeno napoved podpisujejo najemniki (stanovalci, zakupniki) v odrejenem stolpcu po vrsti, kakor so vpisani v najem dani prostori.

Najemnik ne sme napovedi podpisati predno ni vanjo vpisan znesek najemnine, ki jo plača za poslopje (stanovanje ali prostor).

Kdor davčne napovedi ne vložijo v roku, odrejenem s tem pozivom, plača kot kazen 3%, a kdor je ne vložijo niti na pismeni poziv v nadaljnjem roku osmih dni, plača 10% od odmerjenega osnovnega davka.

Davčnega zavezanca, ki bi v namenu izogniti se plačanju davka, vpisal v davčno napoved neresnične izjave, napovedal manjšo najemnino (zakupnino) oziroma zatajil davčni objekt, zadenejo kazenske posledice člena 142. Zakona o neposrednih davkih zaradi utajbe.

Če najemnik (zakupnik, stanovalec) podpiše in potrdi neresnične izjave, je kazniv po čl. 138. Zakona o neposrednih davkih s 50 do 500 Din.

Če je davčni zavezanec nepismen ali ne zna napovedi izpolniti, jo lahko da na zapisnik pri pristojni občini ali podpisani Davčni upravi.

Vložilcu napovedi mora dati na zahtevo Davčna uprava potrdilo o prejemu.

Pripomba: Ker je poziv za vložitev davčnih napovedi za odmero zgradarine za davčno leto 1938. izšel meseca oktobra t. l., je za napoved merodajna letna najemnina, ki se je plačala oziroma določila za mesec oktober 1937. Vsa nadaljnja pojasnila dobe hišni posestniki v naši društveni pisarni, katera tudi izgotavlja vsakemu posestniku brezplačno davčno napoved. Posebno važno je za posestnike v inkorporiranih občinah radi pravičnega odbitka mestnih hišnih davščin.

## Dva neupravičena in neumestna napada na naše društvo

I. »Slovenec« je dne 13. X. 1937 prinesel članek »Vprašanje mestne gimnazije«, v katerem napada urednika »Moje doma« in odbor Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani, ker je za nekoga člana napravilo pritožbo zoper ponovno otvoritev mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani. Dvomi o tem, da bi bil ves odbor glasoval za vložitev te pritožbe in pravi, da se bomo na občnem zboru pričali o tem, da se mnogo članov s pritožbo ne strinja. Ugotovljamo, da je društveni odbor soglasno sklenil, da je v interesu mestnih financ, če se pritožba vložijo. Našemu odboru je v tem vprašanju šlo edino za to, da se razbremene mestne finance in da se pričnejo doklade vsled prihrankov zniževati, namesto da se povišujejo, kakor se je to zgodilo v predzadnjem letu. Za pritožbo so glasovali tudi g. vladni svetnik dr. Požar, bivši direktor navedenega zavoda, kakor tudi č. gospod kanonik Sušnik Ivan in seveda vsi ostali odborniki. Namen naše pritožbe je bil ta, da se država primora, da sama skrbi za srednješolske zavode in da zanje v sedanjem času nikakor ne more več skrbeti mestna občina ljubljanska.

Pri tem pripominjamo, da je bila letos odprta v Zagrebu tretja popolna ženska gimnazija, v Beogradu pa celo peta popolna ženska gimnazija. Torej, če država skrbi drugod za ženske srednješolske zavode, mora to storiti tudi za Ljubljano. Tudi, če bo to vprašanje kdo sprožil na prihodnjem občnem zboru, bo dobil primeren odgovor.

Nadalje vemo natančno, da je bilo prosvetno ministrstvo pripravljeno prevzeti vse učne osebe ljubljanske mestne ženske gimnazije, razen šestih moči. Zakaj se to ni zgodilo, nam še ni znano, prevzem se pa še vedno lahko izvrši. Sicer pa ima nova ljubljanska državna ženska gimnazija že pri treh razredih s šestimi paralelkami nad 400 učenk in bo tedaj postala nova ljubljanska državna ženska gimnazija zavod, ki bo zaenkrat zadostoval, če pa ne, pa bo morala država odpreti še drugo žensko gimnazijo.

Ker je sedaj že odločeno, da bo banočina zidala novo poslopje za novo državno žensko gimnazijo v Ljubljani, za kar mora mestna občina dati brezplačno stavbišče, ki bi veljalo precej milijonov dinarjev, se bosta banovina in občina prav lahko pogodili za poslopje prejšnje mestne ženske gimnazije. Mestna občina bo pri tem prihranila kake tri milijone dinarjev, tedaj ogromno vsoto napram malenkostnim 40.000 Din, ki jih baje menda mestna občina ne bo dobila na šolnini na mestni ženski gimnaziji vsled naše pritožbe. Banovina pa bo lahko tudi prihranila par milijonov, če se bo mestna občina odločila za prodajo licejskega poslopja banški upravi, ki bo rada plačala vrednost sedanjega poslopja mestne gimnazije.

Iz tega se vidi, kako velik uspeh je imela naša pritožba, ker smo mestni občini prihranili več milijonov, zakar nam bodo gotovo hvaležni vsi davkoplačevalci. Če bi bila letos ponovno odprta mestna ženska realna gimnazija, bi bila morala mestna občina preskrbeti veliko primerne stavbišče, ki bi ga bilo tudi za visoko kupnino zelo težko dobiti. Odpadla bo tudi nepotrebna bojazen, ki so jo imeli nekateri nekompetentni interpelantje. Nismo mislili, da imajo naše pritožbe in organizacija tako veliko moč in vpliv. Zadovoljni bomo, če se nam bo posrečilo doseči še več tako ugodnih rešitev naših pritožb. Zadeva je sedaj za vsakega razsodnega človeka dovolj jasna.

II. List »Posestnik«, glasilo »Društva posestnikov novih hiš« v Ljubljani, je dne 15. septembra 1937 prinesel uvodnik »Prvem društvu hišnih posestnikov v album«, v katerem očita predsedniku našega društva, da ne pozna zakonitih določil o gostiščini. Ker ves čas, kar obstoja »Društvo posestnikov novih hiš« ni doseglo nobenih uspehov in se tudi članstvo pri našem »Prvem društvu hišnih posestnikov« ni radi tega prav nič zmanjšalo, se je moral predsednik novega društva podati na popolnoma napačna pota, ko hoče z napačnimi trditvami pridobivati nove člane za svoje nepotrebno društvo. Da se bo o tem predsednik novega društva prepričal, naj vloži pritožbo zoper gostiščino po vseh inštancah, pa se bo uveril o svoji nevednosti in obenem spoznal, kako pravilna je bila tozadevna razlaga našega predsednika. Pritožba, ki jo je naše društvo napravilo svoj čas za predsednika novega društva glede gostiščine, je imela res uspeh, kakor večina naših pritožb, njegova pritožba ga pa ne bo imela.

Če ne bomo imeli miru, bomo še pisali o napačnih trditvah predsednika »Društva posestnikov novih hiš« glede gostiščine v bivši občini Šiški, o šolnini itd. Toliko smo primorani pojasniti.

Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani.

## Vabilo

na

## redni občni zbor

delegatov Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani,

ki se bo vršil

v nedeljo, dne 12. decembra 1937 dopoldne v salonu restavracije »Štrukel« v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Odobrenje poslovnega poročila v preteklem letu.
2. Odobrenje računa v preteklem letu.
3. Določitev letnega doneska za zvezni-  
na društva.

4. Sklepanje o predlogih zveznega odbora in odposlancev.

5. Konstituiranje Zveznega odbora.

6. Volitev treh odbornikov za glavno zvezo društev hišnih in zemljiških posestnikov kraljevine Jugoslavije.

7. Razprava o razširjenju in izpopolnitvi naše organizacije.

8. Izdajanje društvenega glasila »Moj dom«.

9. Določitev kraja prihodnjega občnega zbora.

10. Slučajnosti.

V smislu člena 5. društvenih pravil ima vsako včlanjeno društvo pravico za vsakih 50 članov poslati po enega delegata na občni zbor. Katera društva radi oddaljenosti ali prevelikih stroškov ne morejo poslati toliko delegatov, naj pride od vsakega društva vsaj po en odposlanec, od večjih pa po dva. V zvezni odbor odpošlje vsako zvezno društvo, ki šteje do 100 članov, enega odbornika, za vsakih nadaljnjih 200 članov pa enega nadaljnjega odbornika. Vsa zvezna društva so primorana pravočasno naznaniti jim pripadajoče število odbornikov in naznaniti njih poklic in bivališče občnemu zboru.

Samostojne predloge odposlancev je najmanj 14 dni pred občnim zborom pisмено izročiti zveznemu predsedništvu.

Sigurna udeležba vseh delegatov pa je neobhodno potrebna, da skupno nastopimo za ohranitev in ureditev hišne posesti in da se dogovorimo o razširjenju naše potrebne organizacije.

Delegati naj se poslužijo nedeljske polovične voznine.

Da bo zastopano vsako društvo pričakuje gotovo

zvezni odbor.

### Zaščita hišne posesti

Glavna zveza društev hišnih in zemljiških posestnikov v Zagrebu, zastopnica organizirane hišne in zemljiške posesti v naši državi se je pred kratkim glede zadolžene hišne posesti obrnila na g. ministra trgovine in industrije z naslednjo predstavko:

»Zaradi gospodarskih težkoč, v katerih se nahajajo hišni posestniki, posebno zadolženi hišni posestniki, v vsej državi in z ozirom na padanje dohodkov njihovih hiš, Vas prosimo, da z zakonito uredbo zaščitite tudi nje, kakor so že danes zaščiteni kmetje in denarni zavodi.

Popolnoma drugačne razmere so vladale pred nekaj leti, ko so denarni zavodi sami ponujali lastnikom nepremičnin svoja posojila in to celo ob nepovoljnih podatkih. Popolnoma drugačne razmere za hišne posestnike pa so danes, ko se dohodki hiš iz dneva v dan bolj krčijo, posebno radi hiperprodukcije stanovanj v naših mestih, dalje vsled vedno manjšega števila meščanov, ki bi bili zmožni plačevati najemnine za stanovanja, dalje vsled visoke obrestne mere, davčne preobremenitve na dohodke hiš itd. V splošnem je tudi Vam znano, da so najemnine v zadnjih letih zelo padle in je iz teh razlogov nemogoče in izključeno, da bi mogli zadolženi hišni posestniki ravnotako zadostiti svojim obveznostim, kot so to zmogli v času dobljenega posojila. Za primer hočemo navesti podatke o padcu najemnin malih delavskih stanovanj z ozirom na najnovejšo številko socialno-statistične revije »Indeks« (z dne 1. januarja 1937 št. 1—IX), katero urejuje Arthur Benko-Grado. Pripominjamo, da so ti podatki malih stanovanj, t. j. sobe s štedilnikom, odnosno sobe s kuhinjo, brez kakega komforta. To navajamo vsled tega, ker so najemnine pri večsobnih stanovanjih z vsem

komfortom še bolj padle in to od 20% do 50%. Podatki se nanašajo na mesto Zagreb, pa tudi v ostalih mestih Slovenije, Hrvatske, Dalmacije, Bosne, Hercegovine in Srbije so razmere enake ali eventualno še slabše. Posebno v malih mestih, kjer se ponuja mnogo stanovanj, a se jih malo vzame v najem. Podatki so zbrani iz indeksnih števil. Kot podlaga služi mesec julij 1914, v razmerju 100. Indeksne številke so računene v dinarskih novcih oziroma v zlatu, ker je padeč vsled padca vrednosti našega denarja posebno velik.

Prepričani smo gospod minister, da Vam ti točni podatki, katere prinaša tudi Mednarodni urad dela v Ženevi v svojem mesečniku, dovolj jasno govore, da se hišna posest nahaja v zelo težkem položaju, da ji je zaščita, katero uživajo že zdavnaj v Nemčiji, Romuniji, Bolgarski in drugje neobhodno potrebna.

Radi tega Vas prosimo gospod minister naslednje:

1. da se tudi pri nas pritegne k razdolžitvi hipotekarnih dolžnikov, vse zadolžene hišne posestnike, kakor je to že urejeno za kmete in denarne zavode;

2. posebno, da se takoj ustavi vse prisilne prodaje nepremičnin radi neplačanih anuitet oziroma odplačil dolga, dokler ne izide zakon ali zakonita uredba. Dogaja se, da iz dneva v dan prehajajo nepremičnine, posebno v Zagrebu, Ljubljani, Beogradu, Splitu in Dubrovniku ter Sarajevu v lastnino Državne hipotekarne banke ali privatnih ali tujih denarnih zavodov, kar pomeni propast hišne posesti in veliko škodo za posamezno in splošno narodno gospodarstvo;

3. da se pri dolgoročnih posojilih predvidi vkapitaliziranje neplačanih anuitet k glavnemu dolgu;

4. da se na prošnjo dolžnika morejo pretvoriti kratkoročna v dolgoročna posojila s povoljno obrestno mero in časom odplačil;

5. da se obrestna mera določi z ozirom na sigurnost danega posojila na največ 4%;

6. da se na prošnjo prejemnika posojila lahko podaljša čas odplačila dolga tudi do 50 let;

7. končno, da se po možnosti čimprej uredi vprašanje danih kratkoročnih posojil na hišno posest.

Gospod minister! Mi se s to predstavko obračamo direktno na Vas, prepričani, da bomo pri Vas našli razumevanje za to važno vprašanje, katero čaka že več let na svojo rešitev in da nam boste o tem važnem vprašanju dali odgovor, katerega bomo objavili v našem glasilu in tako pomirili v težkem položaju nahajajoče se hišne posestnike — hipotekarne dolžnike.

Že vnaprej se Vam gospod minister zahvaljujemo in izvolite tem potom prejeti izraze našega posebnega spoštovanja.

### Škodljivost nove uredbe o hranilnicah

Zveza jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani, ki zastopa vseh 29 slovenskih samoupravnih hranilnic, je zavzela k načrtu uredbe o občinskih hranilnicah, ki naj bi se v najbližjem času izdala, naslednje stališče:

Uredba se sploh ne ozira na obstoječe razmere pri slovenskih in tudi dalmatinskih hranilnicah (za katere je v veljavi avstrijski hranilniški regulativ), čeprav je od vseh jugoslovenskih hranilnic 39 hranilnic v teh dveh pokrajinah in četudi poslujejo baš te hranilnice točno po načelih, po katerih poslujejo hranilnice v vsej Srednji Evropi, zlasti tudi na Češkoslovaškem, in sicer že več kakor eno stoletje.

Z novo uredbo bi bila prizadejana ogromna in nepopravljiva škoda ne le hranilnicam, temveč vsemu zasebnemu in javnemu gospodarstvu. Oškodovani bodo:

1. Hišni posestniki, kmetje, gradbeni podjetniki itd., ker hranilnice ne bi mogle dajati dolgoročnih hipotekarno zavarovanih posojil (hipotečnih, menično-realnih, v tekočem računu in amortizacijskih) v večjem obsegu, kakor do 20% vlog na knjižice, in sicer le v lastni občini ter v sosednih občinah.

To pomeni, da se sploh ne bi mogla dajati hranilniška dolgoročna posojila nikomur v sledečih krajih, kjer bi bilo treba obstoječa taka posojila likvidirati po posebnem odplačilnem načrtu, ki bi ga morala vsaka hranilnica predložiti v enem letu po uveljavljenju te uredbe (ti kraji so: Bled, Bohinjska Bistrica, Dol. Lendava, Domžale, Dravograd, Gornji grad, Hrastnik, Jesenice, Kočevje, Laško, Litijska, Prevalje, Rakek, Ruše, Ribnica, Šoštanj, Trbovlje, Trzič, Zagorje, Žalec, razen tega pa v vseh manjših krajih). Praktično torej ne bi mogel dobiti dolgoročnega posojila pri hranilnici skoro nobeden kmetovalec. Gradbena delavnost bi bila zelo otežkočena zaradi tega, ker bi bil znesek dolgoročnih hipotečnih posojil, ki bi jih smele hranilnice še dovoljevati, popolnoma neznan. Brez dolgoročnih posojil pa si gradbene delavnosti skoro ni mogoče misliti.

2. Oškodovane bi bile vse naše samouprave (banovina, občine, sreski cestni odbori in druge javne korporacije), ker bi smele hranilnice dajati posojila le lastni občini, in sicer samo kratkoročno. Značajno je, da morejo občine in druge javne korporacije izvrševati investicije le s pomočjo dolgoročnih posojil. S takimi dolgoročnimi posojili hranilnic je bila doslej samo v dravski banovini omogočena gradnja: 398 šol, 11 cerkva in župnišč, 25 elektrarn in elektrifikacij, 19 bolnišnic, 14 ubožnic in hiralnic, 88 vodovodov in vodnjakov, 43 mostov in melioracij, 76 cest, železnic in drugih komunikacij, 16 klavnice in trgov, 32 gasilskih domov, 59 občinskih stanovanjskih hiš, 60 uradnih občinskih poslopjij itd., skupaj 1521 javnih naprav.

Koristno delovanje naših samouprav, zlasti manjših občin bi bilo s tem skoro docela onemogočeno.

3. Oškodovane bi bile banke in za druge, ker ne bi več smele sprejemati naložb od hranilnic. Hranilnice torej ne bi več smele podpirati združništva.

4. Oškodovana bi bila država sama: Državni vrednostni papirji in blagajniški zapisi ne bi smeli znašati pri nobeni hranilnici več kakor 20% vlog na knjižice.

Če bi se uveljavil ta načrt uredbe, tedaj bi imelo naslednje posledice: Samo v Sloveniji bi bilo treba likvidirati:

- |   |                         |
|---|-------------------------|
| 1. hipotečnih posojil in posojil v tekočem računu | za pribl. 460 milj. Din |
| 2. komunal. posojil                               | za pribl. 250 milj. Din |
| 3. naložb pri bankah in zadrugah                  | za pribl. 60 milj. Din  |
| 4. držav. papirjev                                | za pribl. 71 milj. Din  |
| skupaj približno 841 milj. Din                    |                         |

Ker znašajo vse vloge pri slovenskih hranilnicah (okrog 1010 milijonov dinarjev, bi se torej morale likvidirati skoro štiri petine vseh aktiv, ne da bi se dale vloge nalagati na doslej običajen način. Predpisi glede nalaganja denarja po načrtu uredbe so taki, da dopuščajo skoro le take naložbe denarja, ki so popolnoma tuje hranilništvu, kakor so to ugotovili razni ugledni inozemski strokovnjaki. Razen tega vsaj v Sloveniji ni potrebe po ta-

kih kreditih. Tudi izven Slovenije in Dalmacije bi bilo hranilnicam otežkočeno delo po novi uredbi, ustanavljanje novih hranilnic pa skoro ne bi bilo mogoče zaradi prevelikih omejitev v poslovanju.

Hranilnice bi bile prizadete tudi zato, ker ne bi smele več sprejemati pupilnega denarja, četudi je bila v prvotnem osnutku ta pravica še vsebovana. Zlasti bi bile s tem prizadete podeželske hranilnice, kjer dosegajo te vloge deloma nad 50% vseh vlog.

Če se ne doseže sprememba teh in še nekaterih drugih določb, in če se ne doseže niti to, da smejo dosedanje hranilnice poslovati naprej po istih načelih kakor dosedaj, je boljše, da se ta škodljiva uredba odloži.

### Državni dohodki od poslovnega davka za leto 1936

Dohodki od davka na poslovni promet so se v zadnjih letih prav občutno dvignili in so po najnovjših podatkih finančnega ministrstva v preteklem letu dosegli rekordno višino 600 milijonov Din.

Donos se je v zadnjem letu pred krizo prvokrat dvignil na višino preko 200 milijonov Din, potem pa je padel zaradi krize za skoro 150 milijonov letno in se je pričel šele dvigati, ko se je povečala osnova. V letu 1935. je znašal ves donos davka na poslovni promet 472.3 milijona Din, v lanskem koledarskem letu pa je dosegel 599.8 milijona Din, in znaša torej povečanje nasproti prejšnjemu letu 127.5 milijona Din ali 27%. Od te skupne vsote odpadejo naslednji zneski na skupni davek pri uvozu in na skupni davek plačan pri davčnih upravah:

poslovni davek:	1935.	1936.	razlika
plačan pri uvozu	191.8	236.0	+ 44.2
plač. pri davč. upr.	280.5	363.8	+ 83.3

Povečanje donosa skupnega davka pri uvozu znaša 23%, povečanje skupnega davka, plačanega pri davčnih upravah v notranjosti države, pa skoro 30%, iz česar sledi, da se je pobiranje davka pri davčnih upravah poostriilo (pri uvozu se kakor znano davku ni mogoče izogniti). Še vedno pa razmerje med plačilom davka pri uvozu in plačilom davka pri davčnih upravah ne ustreza dejanskemu stanju prometa in je verjetno, da se donos tega davka kolikor se plačuje pri davčnih upravah še znatno povečati, brez povečanja davčne stopnje. To nam potrjuje tudi okolnost, da se je pri davčnih upravah v dravski, savski, dunavski banovini ter Beogradu lani pobralo preko 300 milijonov Din ali 83% vsega donosa, pri davčnih upravah v moravski, vardarski, zetski, vrbaski in primorski banovini pa le 72.8 milijona Din ali 17%.

Kakor je iz donosa poslovnega davka v posameznih banovinah razvidno, je strožja kontrola pri pobiranju poslovnega davka v onih banovinah, kjer se to pobiranje ni redno vršilo, vendar prineslo nekaj uspehov. Tako se je v Beogradu lani donos povečal od 28.4 na 40.1 milijona Din, t. j. za 11.7 milijona Din ali za 41%. Tudi v zetski in vrbaski banovini se je povečal donos za 42%, vendar pa je znašal navzlic temu povečanju v zetski banovini le 3.8 milijona Din in v vrbaski le 4.4 milijona Din. V moravski banovini se je donos povečal od 13.9 na 18.8 milijona Din ali za 35% in v primorski od 5.1 na 6.6 milijona Din ali za 23%. V ostalih banovinah pa je odstotno povečanje donosa manjše.

#### Dravska banovina plača 24%.

Dravska banovina je tudi v lanskem letu plačala relativno največ poslovnega

davka, saj je bilo pri davčnih upravah v Sloveniji plačano za poslovni davek 87 milijonov Din (v prejšnjem letu 75.4). Teh 87 milijonov Din pa predstavlja 24% vsega donosa poslovnega davka v naši državi (po prebivalstvu predstavlja Slovenija le 8% skupnega prebivalstva Jugoslavije). Tudi v savski banovini je bil donos zelo velik, namreč 99.5 milijona Din (prejšnje leto 84.3 milijona Din) in je lani odpadlo od skupnega plačila 30% na savsko banovino. Na savsko in dravsko banovino skupaj pa je lani odpadlo 57% vsega donosa. V dunavski banovini je bil donos prav tako znaten in je lani znašal 74.4 milijona Din (prejšnje leto 61.5), v drinski je znašal 17.3 milijona Din (15.7), in v vardarski 11.9 milijona Din (10.4).

### Delo odseka za kontrolo državnih dohodkov

Iz odseka za kontrolo državnih dohodkov se uradno objavlja:

Kakor znano, dela letos ustanovljeni odsek za kontrolo državnih dohodkov že v velikem obsegu. Poostreno je nadzorstvo nad vso finančno službo, storjeni pa so tudi že odločni ukrepi za normalen dotok državnih dohodkov. Popolnoma razumljivo je, da je odsek posvetil posebno pažnjo onim virom dohodkov, ki so dali zaradi upravnih težkoč pri izvajanju učinkovitejše kontrole manj dohodkov. Gre pa tu za milijonske zneske, ki bi morali priti v državno blagajno. Gre pa tudi za to, da vsi dolžniki v vsej državi na enak način izpolnjujejo svoje obveznosti do države. Ne gre tu le za davke. V pristojnost tega odseka spada vse, kar zanima državni fiskus. Zato se zanima za vse resore, stika za državno imovino, pazi na plačilno moralo poslovnega sveta, z eno besedo: z budnim očesom spremlja vse pojave v državi, ki so v zvezi s finančno službo. Odsek je odkril že velike vire dohodkov ter dosegel, da sta minister za pravosodje in notranji minister izdala vsem organom, ki so bili od teh odkritij prizadeti, stroge naloge. Ker gre tu za težke milijone, vodi kontrolo po svojih delegatih sam finančni minister, kar daje jamstvo za popoln uspeh odsekovega dela. Sedaj se kaže v praksi tendenca, da se bolj izkoristijo sedanji viri dohodkov in da se ne iščejo vedno novi davki. Takšna praksa bo posebno dobrodošla gospodarskim krogom. Odsek hoče skrbeti, da se bodo v vsej državi plačevali enakomerno davki. Odsek hoče doseči, da bi se bolj izkoristili sedanji dohodki in da ne bi bilo treba uvajati vedno novih davkov. Sedaj se objavljajo še naslednja pojasnila: Davčna praksa ni v vsej državi enotna, kar je naravno povzročalo mnogo nezadovoljstva. Tako se je zlasti davek na poslovni promet plačeval v vsaki pokrajini drugače. V Sloveniji se je na primer določala vsota za odmero skupnega davka na poslovni promet na podlagi 10% vsega poslovnega prometa, drugod pa se je odmerjala osnova 1% vsega prometa. Če bi se v vsej državi postopalo tako kot v Sloveniji, bi državni dohodki silno narasli.

Tudi pri pobiranju taks se ne postopa povsod enako. Tako je skoraj na vsakem okrajnem sodišču v Srbiji nerešenih okoli 3000 zapuščinskih aktov. Sodišča zapuščino sicer prisodijo, ne izvedejo pa vknjižbo v zemljiško knjigo. Tako je država skoraj v vsakem sodišču oškodovana za 1 milijon dinarjev. Pa tudi sodbe, ki jih je dobila država, se ne izvršujejo ter ima tudi pri tem država veliko škodo. Samo pozdraviti je treba, če se bo sedaj res delalo na tem, da se povsod v državi uvede ista davčna praksa.

### Stroški za hodnik

Odločba kralj. banske uprave v Ljubljani z dne 24. septembra 1937 št. V. 2118/1.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani je odmerilo z odločbo N. N., posestniki v Ljubljani, Din 3.336.09 kot povračilo stroškov za napravo hodnika z robniki ob njenem posestu, parc. št. 49. k. o. Ljubljana mesto. Zoper to odločbo je vložila stranka v zakonitem roku pritožbo na kraljevsko bansko upravo z utemeljitvijo, da je predpis označenih stroškov protizakonit. Izpodbijana odločba naj se razveljavi, ker da ni bil napravljen v ulici N. hodnik v smislu gradbenega zakona, nego je bila ta ulica le tlakovana po vsej širini, robniki pa položeni tik hiše radi ugodnejše zaključitve kockastega tlaka.

Proučivši spis in pritožne ugovore je kraljevska banska uprava na osnovi paragrafov 114. in 122. z. u. p. v zvezi s paragrafoma 122. in 123. gradbenega zakona odločbo mestnega poglavarstva z dne 14. decembra 1936 VI. št. 56671/36 radi nezakonitosti razveljavila.

#### Razlogi:

Hodnik v smislu gradbenega zakona je oni del z regulacijskim načrtom določene in zgrajene ulice, trga ali javnega prostora vobče, ki je izven vozišča ali javnega prostora ter namenjen izključno le za osebni promet.

Iz spisa je razvidno, da je Ulica na N. namenjena in se dejansko uporablja za vozni promet in za pešce. V tangiranem odseku je navedena ulica tlakovana po vsej širini na enoten način, tako, da se ne loči prostor za vozni promet in prostor za pešce. Oni del ulice, ki je zbog drevja, odnosno stopnišč in naprav pred hišami neuporaben za vozišče, je dostopen pešcem kot javen prostor vobče ne pa kot javen hodnik.

Ker označena javna komunikacija, odnosno javen prostor nima zakonitih znakov hodnika, se tudi robniki med uličnim kolovozom odnosno javnim prostorom in med hišami ne morejo smatrati za sestaven del hodnika, nego za sestaven del javne ulice.

Tudi iz regulacijskih in estetskih razlogov bi bila naprava hodnikov v navedeni ulici pogrešna, v prometnem oziru pa neumestna, ker je ulica ilegalno zazidana in v strmi rebri.

Zbog navedenih stvarnih in pravnih dejstev se je moralo odločiti v gornjem smislu.

Zoper to odločbo ni nadaljnje pritožbe po redni administrativni poti.

Pripomba: To pritožbo, kakor vse druge pritožbe naših članov iz te ulice, je brezplačno napravilo naše društvo.

### Boj proti steniam

Posteljne stenice škodujejo človekovemu zdravju, težko jih je iztrebiti in spadajo med najnagnusnejšo nadlego. Bojijo se luči in napadajo svoje žrtve samo v nočni temini. V spalnici goreča sveča ali svetiljka jih največkrat prepodi. Tedaj ostanejo v svojih skrivališčih, v razpokah in stikih lesenih, pa tudi železnih posteljnakov, pod tapetami, za obrobnički pod stenami itd. Tam tudi odlagajo svoja jajca. Ponoči lezejo v postelje, da sesajo spečim kri. Če naletijo na poti na ovire, kakor na pr. postavilo noge posteljnakov v posode, napolnjene z vodo, ki je stenice ne morejo preplavati, tedaj lezejo po stenah in stropu ter se od tam spuščajo na postelje. V mrzlem letnem času večkrat izginejo, spomladi pa se navadno zopet vrnejo. S pohištvom jih pogosto zanesejo iz enega stanovanja v drugo in včasih okužijo cele hiše od enega nadstropja do drugega. Kjer so se ugnezdile, jih je težko zopet

pregnati. Iz pohištva jih včasih iztrebimo z jajci vred s petrolejem. Vendar petrolej ne prodre v vse stike dovolj globoko. Zato razstavimo, če le mogoče, posamezne kose pohištva in obdelamo vsak del posebej s petrolejem, ki mora učinkovati nekaj ur. Železne posteljnake skušajmo z vročino izžgati; polijmo jih na kupu peska pod milim nebom s petrolejem in zažgimo ali pa jih s plamenom od špirta močno segrejmo. Namesto petroleja vzamemo lahko tudi močan tobačni izvleček. Najbolj zanesljiv bi bil en- do dva- ali večodstotni sublimatov alkohol, vendar ta zaradi svoje strupenosti ni splošno uporabljiv. Nobene od okuženih blazin in žimnic ne tržimo več, marveč jih uničimo z ognjem, ker bi sicer samo zopet zanesli stenice. Tla in obrobničke namočimo posebno v razpokah s petrolejem. Sobne tapete odstranimo in jih nadomestimo s slikarijo. Posebno dobro stori večurna močna desinfekcija sobe s formalinom, vendar samo proti živim zajedalcem, ne pa proti jajcem. Okna in vrata kakor tudi ključavnice je treba med takim razkuževanjem skrbno zamašiti.

Piki stenice delajo bedence, močno srbijo in zato povzročajo nespečnost in pogosto rane od praskanja. Stenice se lotijo največkrat onih delov telesa, ki jih nočna srajca ne pokriva — rok, nog, vratu in prsi. Bržkone prenašajo marsikatero nalezljivo bolezen, tako kot na pr. uši pesti legar.

### Agenti na delu...

List »Kučevlasnik« v Novem Sadu razpravlja v št. 14. z dne 21. julija t. l. v članku »Agenti na delu...« o prometu z nepremičninami. Promet z nepremičninami v Novem Sadu se je v zadnjih letih zelo razvil. Od meseca do meseca menjavajo hiše in hišice svoje lastnike, kar pa ne pomeni, da se je dvignilo število posestnikov nepremičnin, temveč samo to, da se menjava premoženjski položaj posameznih posestnikov.

V največ slučajih privede do prodaje to, ker posestnik ne zmore več nositi težkih bremen. Mnogi dolgujejo na davkih, posojilih, pa jih stalni opomini k plačilu prisilijo, da prodajo svoje nepremičnine. Razume se, da hočejo dvigniti prodajno ceno tako visoko, da bi potem, ko bi poravnali dolgove, jim še ostalo precej denarja za kupnino druge hiše, katera naj bi donasala enako veliko dohodkov, kakor prejšnja. Seveda je to nemogoče, ker se z znižanjem kupne cene, zniža tudi dohodek.

Pri tem prično agenti s posredovanjem za prodajo in nakup hiše. Čim ugotovijo, da se prodaja hiša, začno pritiskati na njenega lastnika in mu z vsemi mogočimi in nemogočimi stvarmi prigovarjajo toliko časa, dokler ne dobe od njega pismo pooblastilo za prodajo nepremičnine.

Ne govorimo tu o onih dveh, treh novosadskih agentih za nakup in prodajo nepremičnin, za katere se ve, da so popolnoma korektni in ni zato proti njim nikoli in nikakršnih pritožb. Mi tu mislimo na veliko število onih agentov, kateri so za hišne posestnike prava past. Ko taki agenti zaslutijo, da se prodaja nepremičnina, napravijo dogovorno načrt: kako hočejo hišnega posestnika-prodajalca privedi do tega, da jim plača provizijo tudi v primeru, če prodaja ne bi uspela ali je za isto posredoval drugi agent.

Prigodi se pa tudi, da je agent sam prizadet od kupeca. Ko po več dni in tudi tedne vodi kupeca po mestu, mu govori, ga nagovarja, hvali o hiši resnično in nerresnično; že si je izbrusil jezik, noge mu drgetajo od utrujenosti — pa nazadnje iz-

javi kupec, da mu niti ena od vseh hiš ne ugaja, ker ne odgovarja njegovim zahtevam. Pota se razidejo in agent vzame z žalostjo na znanje, da mu je provizija, na katero je še sigurno računal, izpodletela. Pa pride včasih zopet iznenadenje, ko agent ugotovi, da se je kupec sam dogovarjal s prodajalcem in da je končno tudi kupil ono nepremičnino, katero v njegovi vednosti ni hotel kupiti in to največkrat radi tega, da uide proviziji.

Prav pogosto pa se dogodi tudi naslednje:

Agent dobi od prodajalca pooblastilo, podpisano pred pričami. (Te priče, se razume, so vedno razni pomožni agentje.) Po kratkem času pripelje agent kupca, ki brez obotavljanja pristane na toliko kupnino, kolikor zahteva prodajalec.

Ker ima kupec premalo zanimanja za hišo, jo morda niti ne pogleda, se zdi prodajalcu sumljivo in zato odloži prodajo na drugi dan. Pa kupec se sploh ne oglasi več. Mesto njega pa pride agent, ki zahteva svojo provizijo. »Kakšno provizijo?« — se brani hišni posestnik »saj hišo vendar nisem prodal!« »Resnica je,« prizna agent, »ali jaz sem Vam pripeljal kupca, kateri Vam je ponudil toliko, kolikor ste zahtevali in je tudi denar prinesel seboj. Nisem jaz kriv, če ni prišlo do prodaje. Jaz sem kot posredovalec izvršil svojo nalogo. Kupca sem Vam pripeljal, ki je bil pripravljen plačati zahtevano vsoto, a ker ste Vi izostali od prodaje, je to Vaša stvar. Izvolite plačati provizijo!«

Razume se, da prodajalec ni voljan plačati, ker smatra, da se plača provizija samo takrat, ako se je nepremičnina prodala. Medtem pa agent ni len, nego leti k svojemu advokatu in mu pojasni kako ga je prodajalec prevaril in ga prosi, da mu pošlje opomin za izplačilo provizije, ker bo v nasprotnem primeru vložil tožbo, kar pa je vedno združeno s težkočami in stroški. Advokat mu napravi po njegovi volji: pošlje opomin, zaračuna 100 Din za pismo in vodi razburljive razgovore z lastnikom nepremičnine, kateri trdi, da je bil prevaran, ker hišo sploh ni prodal. Advokat zmigne z rameni in se izgovarja, da je zastopnik agenta, ki zahteva provizijo in da ga ostalo ne briga. Agent sam pa se ne pojavlja na pozorišču, nego se pogovarja potom advokata, a advokat postopa najkorektnije in sebično predlaga sporazum. Pogosto pride do tega, ker se prodajalec boji sitnosti, da plača agentu zahtevano vsoto, advokat ravnotako dobi svoj honorar in stvar je v redu!

Na koncu vsega pride hišni posestnik do zaključka, da se ne izplača spuščati v poslovanje z agentom, katerega človek prav dobro ne pozna.

### Razdelitev davčne uprave Ljubljana-mesto

Finančni minister je izdal naslednji odlok: Na temelju § 32. zakona o organizaciji finančne uprave odredim, da se s 1. januarjem 1938. davčna uprava Ljubljana-mesto razdeli v dve davčni upravi, in sicer na davčno mesto Ljubljana-mesto I. in Ljubljana-mesto II. V območje davčne uprave Ljubljana mesto I. bo spadalo vse ozemlje občine ljubljanske južno od proge bivše južne železnice, v območje davčne uprave Ljubljana-mesto II. pa vse ozemlje občine ljubljanske severno od proge južne železnice, tako da bo meja med obema davčnima upravama bivša južna železnica.

### Nov hišni red

je izdalo Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani. Dobi se v društveni pisarni v Salendrovi ulici št. 6. — Važno je, da si ga preskrbi vsak hišni posestnik!